

Lønnebotn kraftverk SUS
v/Harald Samdal

6968 FLEKKE

Vår dato: 09.02.2024

Vår ref.: 201300079-65 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVE avslår søknad om økt slukeevne for Lønnebotn kraftverk, Fjaler kommune, Vestland

Vi viser til søknaden deres av 07.09.2021 om tillatelse etter vannressursloven § 8 til å øke slukeevnen i Lønnebotn kraftverk.

NVEs vedtak

Guddalsvassdraget er varig vernet som en del av verneplan IV i 1993. Etter NVEs vurdering er økt slukeevne i Lønnebotn kraftverk ikke forenelig med verdiene som lå til grunn for vernet av vassdraget. NVE avslår derfor søknaden om økt slukeevne i Lønnebotn kraftverk, jf. vannressursloven § 35 nr. 8. Det er lagt avgjørende vekt på Guddalsvassdragets verdi som referansevassdrag.

Om klage og klagerett

Hvis du er uenig i vedtaket kan du klage. Se eget vedlegg om klageadgang.

Om søknaden

Lønnebotn kraftverk SUS fikk 21.12.2016 konsesjon til å bygge Lønnebotn kraftverk i Nautsundelv i Fjaler kommune, Vestland. Det ble da gitt tillatelse til en slukeevne på 750 l/s, tilsvarende 38 % av middelvannføringen.

På grunn av økt kapasitet i nettet ønsker Lønnebotn kraftverk SUS å øke kapasiteten i kraftverket til 600 kW. De søker derfor om å øke slukeevnen fra 750 l/s til 980 l/s. Dette tilsvarer 50 % av middelvannføringen. En økning i slukeevnen vil ifølge søknaden øke den årlige produksjonen fra 3,07 GWh til 3,8 GWh.

Lønnebotn kraftverk SUS fikk 7.10.2022 innvilget forlenget byggefrist til 21.12.2026.

Høring

Søknaden ble 25.10.2021 sendt på høring til de som uttalte seg til den opprinnelige konsesjonssøknaden. NVE mener at saken er tilstrekkelig opplyst gjennom dette. Uttalelsene har vært forelagt Lønnebotn kraftverk SUS for kommentar.

Vi har mottatt følgende uttalelser:

Statsforvalteren i Vestland uttalte følgende i brev av 07.12.2021:

«**Vår vurdering**

Slukeevneintervallet og minstevassføringa har mykje å seie for korleis naturmiljø og landskap blir råka av ei vasskraftutbygging. Om planendringa blir godkjend, vil slukeevna auke frå 37 til 48 prosent av middelvassføringa. Minstevassføringa er om lag på storleik med alminneleg lågvassføring og 5-persentilane for sommar/vinter; det er små forskjellar mellom desse verdiane.

Like aust for øvre del av elvestrekninga ligg eit skogområde som har vore under utgreiing for frivillig skogvern, men innanfor influensområdet er det ikkje registrert viktige naturtypar som vil bli direkte påverka av planendringa. Raudlistearten skoddelav (NT) er påvist ved elva, og blei omtalt i konsesjonshøyringa. Arten er ein god indikator på område med stabilt fuktige miljø. Miljørapporten som følgde konsesjonssøknaden hadde nokre manglar; mellom anna ser det ut til at ein allereie før feltarbeidet blei utført hadde bestemt seg for at det ikkje var potensial for vasslevande mosar i området. Desse blei det difor ikkje leita etter. I ettertid har det vist seg at både flaummose (NT) og kystflope (NT) er noko meir utbreidde enn ein trudde tidlegare, og det er etter vår vurdering realistisk å vente at begge desse artane kan leve i vassdraget (til dømes er flaummose påvist i ei elv berre 5-6 km aust for planområdet).

Vi meiner det bør vere ein høg terskel for å kunne auke vassutnyttinga i disfavour av allmenne interesser utover det som blei fastsett i vassdragskonsesjonar, særleg i vassdrag verna mot kraftutbygging. Det er vidare uheldig med etappevis justering av eit kraftprosjekt, etter at konsesjonsvedtaket er fatta gjennom ei heilskapleg vurdering av fordelar og ulemper ved utbygginga. Dette var ein viktig premiss for å finne rett balanse mellom kraftproduksjon og natur- og friluftsinteresser, òg ved denne utbygginga. Ei auke til nærare halvparten av middelvassføringa vil venteleg auke sjansen for negative verknader på naturverdiane som gjorde at vi i utgangspunktet gjekk mot utbygginga, og som nok blei undervurderte den gongen.»

Statens vegvesen uttalte følgende i brev av 16.11.2021:

«Vi har ingen merknader i saka.»

BKK Nett AS uttalte følgende i e-post av 22.11.2021:

*«Viser til «**Høyring av søknad om planendring for Lønnebotn kraftverk i Fjaler kommune, Vestland**», Ref: 201300079-51.*

BKK Nett AS har ingen merknader til endringane utover det som alt er kommentert under punkt 2.2.10 i søknaden.»

Lønnebotn kraftverk SUS v/Harald Samdal kommenterte de innkomne uttalelsene i e-post av 11.01.2022:

«Vil her kommentere høyringsuttalelse frå statsforvaltaren i Vestland fylke.

Like aust for øvre del av elvestrekninga ligg eit skogområde som har vore under utgreiing for frivillig skogvern. Det var eg som grunneigar av dette området som tok Initiativet til denne utgreiinga. Konklusjonen var at det ikkje er grunnlag, og ikkje aktuelt med skogvern her.

Raudlistearten skoddelav er påvist ved elva. Etter grundig saumfaring av området er det klart at den ikkje finst i eller i nærheit av røyrгатetraseen, og vil ikkje bli påverka av utbygginga!

Område er nytta av beitedyr, og det har aldri blitt påvist vasslevande mosar av flaummose og kystfloke.

Allmenne interesser i området er svært små eller ingen. Det finst berre småfisk av aure i elva, og vi har aldri opservert sportsfiskarar eller turgåarar ved Nautsundelva, heller ikkje trafikantar som stoppar ved elva.

Vi meiner denne planendringa ikkje vil ha negativ verknad på dyrelivet og det visuelle inntrykket av elva, men den vil bidra til å styrke økonomien i prosjektet.»

NVEs vurdering

Guddalsvassdraget ble verna som en del av verneplan IV i 1993, og har status som type- og referansevassdrag. Nautsundelv er en sideelv til hovedvassdraget. Referansevassdrag er beskrevet slik i NOU 1991:12A:

«Mest mulig uberørte vassdrag der de naturlige prosessene får utvikle seg mest mulig upåvirket av menneskelig aktivitet. Hensikten er at disse vassdrag kan tjene som målestokk for endringer forårsaket av naturinngrep og påvirkninger av ulike slag i andre sammenlignbare vassdrag.»

Når NVE treffer avgjørelser som gjelder et verna vassdrag skal det legges vesentlig vekt på hensynet til verneverdiene, jf. vannressursloven § 35 nr. 8. I vår vurdering av den opprinnelige konsesjonssøknaden mente vi at hensynet til vassdragsvernet var ivaretatt i tilstrekkelig grad. Det ble vektlagt at en slukeevne på 38 % av middelvannføringen i tilstrekkelig grad ville ivareta variasjonen i vassdraget.

Det er nå planlagt å øke slukeevnen til 50 % av middelvannføringen. Tallene i tabell 1 nedenfor er hentet fra planendringssøknaden, og viser at i et middels år vil planlagte økning i slukeevne i gjennomsnitt redusere antall dager med overløp forbi inntaket med 35 dager.

Tabell 1. Antall dager hvor vannføringen er større enn største slukeevne, og vann slippes forbi inntaket. Tall uten parentes gjelder for slukeevne på omsøkte 980 l/s, og tall i parentes gjelder for konsesjonsgitt slukeevne på 750 l/s (planendringssøknad s. 13).

	Tørt år	Middels år	Vått år
Antall dager med vannføring > største slukeevne	126 (154)	191 (226)	246 (287)

En forutsetning for vannuttak i verna vassdrag er at vannføringsdynamikken ikke blir vesentlig endret. For å sikre dette er vi opptatt av at det i lange perioder av året renner mer vann enn minstevannføringen forbi inntaket. Vannføringsdynamikken skal fortsatt fremstå som naturlig, og sesongmessige variasjoner i vannføringen skal være intakt. I vassdrag som er verna som referansevassdrag er dette særlig viktig. Ifølge Verneplan IV var uberørthet det viktigste kriteriet ved utvelgelsen av et referansevassdrag. Verneplanen presiserer at det er ønskelig å bevare disse vassdragene i tilnærmet uforandret tilstand, og at holdningen til inngrep og menneskelig aktivitet derfor må være meget restriktiv i disse vassdragene.

For å være et kraftverk planlagt i et verna vassdrag, som også er et referansevassdrag, er konsesjonsgitt slukeevne i Lønnebotn kraftverk allerede høy. En økning som omsøkt vil føre til ytterligere påvirkning av vannføringsdynamikken, og vil etter vår vurdering derfor ikke være forenelig med intensjonen med Guddalsvassdragets status som referansevassdrag.

Vi vil også trekke frem at vannfauna er gitt «stor verneverdi» i Guddalsvassdraget (NOU 1991:12B). I likhet med vår vurdering av opprinnelig konsesjonssøknad (*Bakgrunn for vedtak*, 2016), legger vi fortsatt til grunn at Nautsundelv kan være åleførende. I vår vurdering fra 2016 la vi til grunn at hoveddelen av vannet ville gå forbi inntaket med en slukeevne på 750 l/s, og at ålen mest sannsynlig ville følge denne hovedstrømmen. Ved å øke slukeevnen som omsøkt kan ålens evne til å følge hovedstrømmen forbi inntaket påvirkes, som igjen kan øke andel ål som går i inntaket. NVE anser dette som en uheldig konsekvens for verneverdien «vannfauna».

Vi legger også til at ålens status siden konsesjonstidpunktet har blitt endret fra sårbar (VU) til sterkt truet (EN) i Norsk Rødliste for arter. I OEDs «Retningslinjer for små vannkraftverk» (2007) står det at «Tiltak som kommer i konflikt med arter som er «kritisk truet» eller «sterkt truet» (...) kan ikke påregne å få konsesjon».

Oppsummering og konklusjon

Det er søkt om å øke slukeevnen i Lønnebotn kraftverk fra tilsvarende 38 % av middelvannføring til 50 % av middelvannføringen.

Guddalsvassdraget er et verna vassdrag med status som referansevassdrag. Formålet med referansevassdrag er å bevare de mest mulig uberørt, og la de naturlige prosessene få utvikle seg mest mulig upåvirket av menneskelig aktivitet. Sentralt i dette er opprettholdelsen av vannføringsdynamikken. En økning i slukeevne i Lønnebotn kraftverk vil redusere antall dager med overløp forbi inntaket og dermed påvirke

vannføringsdynamikken i vassdraget. Vi mener at dette ikke er forenelig med Guddalsvassdragets status som referansevassdrag.

Vi har lagt til grunn at Nautsundelva er åleførende. Vi mener at økt slukeevne i Lønnebotn kraftverk kan påvirke ål negativt, og dermed svekke vannfauna som verneverdi i vassdraget.

Samlet mener NVE at økt slukeevne i Lønnebotn kraftverk ikke vil være forenelig med verdier som lå til grunn for vernet av Guddalsvassdraget. NVE avslår derfor søknaden om økt slukeevne i Lønnebotn kraftverk, jf. vannressursloven § 35 nr. 8.

Når verneverdiene taler imot avslås søknaden uten at det gjøres en fordel/ulempevurdering med hjemmel i vannressursloven § 25. Vi har derfor ikke vurdert ulempe i form av konsekvensene for andre allmenne interesser i vassdraget, opp mot fordelene ved tiltaket, som for eksempel kraftproduksjon. Og i og med at avslaget er begrunnet ut fra påvirkningen på Nautsundelva som en del av et verna vassdrag, vurderes ikke de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8–12.

NVE vil avslutningsvis presisere at våre vurderinger gjøres konkret for hver enkelt sak, og at tilpasninger og avbøtende tiltak i enkeltprosjekter kan påvirke utfallet.

Med hilsen

Carsten Stig Jensen
konsesjonsansvarlig

Gry Berg
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

Lønnebotn kraftverk SUS

Kopimottakerliste:

STATENS VEGVESEN

FJALER KOMMUNE

BKK AS

STATSFORVALTAREN I VESTLAND

VESTLAND FYLKESKOMMUNE

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.

